

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

5 פבר 2014
9806-02-13

גזר דין בתיק ת"פ 9806-02-13

השופט יהודית אמסטרדם

התובע מדינת ישראל
ע"י עו"ד איריס פמיליה- פוגל

- נגד -

הנתבע אביבה חמוד
ע"י עו"ד ענבל מטס

גזר דין

א. **פתח דבר**

1. בתקופה הרלבנטית לכתב האישום הייתה הנאשמת עובדת ציבור אשר שימשה מנהלת סניף הדואר ברמת-רחל, רח' אילת 36 חולון (להלן: "סניף הדואר")
 2. הנאשמת הורשעה עפ"י הודאתה, במסגרת הסדר טיעון, בביצוע עבירות של גניבה בידי עובד ציבור (ריבוי עבירות)- עבירות לפי סעיף 390 לחוק העונשין, התשל"ז- 1977 (להלן: "חוק העונשין")
 3. במסגרת תפקידה של הנאשמת היא נהגה לבצע העברות כסף במזומן דרך בנק הדואר לחשבונות בנק הדואר של לקוחות הסניף.
- הנאשמת הודתה, כי בשל מצבה הכלכלי הקשה, החל מיוני 2011 ועד מאי 2012 גנבה הנאשמת כסף מזומן מקופת הסניף ושילמה באמצעותו את חובותיה.
- הנאשמת לקחה כסף מקופת הסניף והעבירה אותו דרך בנק הדואר לחשבונות הבנק שלה.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

הנאשמת אף גנבה מקופת הסניף כ- \$1,500, ובנוסף לכך, מידי חודש היא גנבה כסף מזומן מקופת הסניף.

בסך הכל גנבה הנאשמת סך של 279,734 ש"ח וכן \$1,500 מקופת סניף הדואר.

4. במטרה למנוע את גילוי הגניבה, עיכבה הנאשמת במסגרת תפקידה כמנהלת הסניף ביצוע עריכת ביקורות בסניף הדואר.

עוד הודתה הנאשמת כי במועד שאינו ידוע למאשימה היא עשתה שימוש בכספת הנמצאת בסניף הדואר, שם שמרה סכום כסף גדול שקיבלה למשמורת מגיסה, וזאת בניגוד לנהלי הבנק.

הנאשמת, שהייתה אותה עת עובדת ציבור ומנהלת סניף דואר, הורשעה איפוא, בכך שגנבה סך של 279,734 ש"ח וכן \$1,500 מקופת סניף הדואר, והשתמשה בכסף לצרכיה האישיים.

ב. הסדר טיעון

5. ב"כ המאשימה הגיעה להסדר טיעון עם הנאשמת ובאת כוחה, ולפיו עתרו הצדדים לביהמ"ש במשותף להטיל על הנאשמת 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, וכן מאסר על-תנאי ותשלום פיצוי בסך 50,000 ש"ח.

ג. טיעוני ב"כ הצדדים

6. ב"כ המאשימה עתרה לביהמ"ש לכבד את הסדר הטיעון, וזאת על אף חומרת המעשים המיוחסים לנאשמת, בהסבירה כי מדובר בנאשמת ללא עבר פלילי אשר הודתה בהזדמנות הראשונה במיוחס לה. עוד ציינה, כי בתיק קשיים ראייתיים משמעותיים בעיקר בכל הנוגע להיקף המעילה.

ב"כ המאשימה הוסיפה כי המעשים בוצעו לאחר שהנאשמת נקלעה לקשיים כלכליים וחובות ל"שוק האפור".

ב"כ המאשימה הדגישה כי בבסיס החלטה למתווה הסדר הטיעון כפי שהובא לפיתחו של בית המשפט, נעוצה גם העובדה כי הנאשמת מטפלת בנכדתה בת ה-6, לאחר שאמה של הילדה - בתה של הנאשמת - הוכרזה כבלתי כשירה לגדלה.

7. ב"כ הנאשמת עמדה בהרחבה על המצוקה הכלכלית הקשה אליה נקלעה הנאשמת, שהובילה אותה בסופו של יום לביצוע העבירות נשוא התיק דנן.

הנאשמת, שהינה בת 55, התגרשה מבעלה בשנת 2010 לאחר מערכת יחסים קשה רוויית אלימות, היא נותרה מטופלת בשלושה ילדים לאחר שבעלה התנער מגידולם.

כל אחד משלושת ילדיה נזקק לתמיכתה הכלכלית והרגשית מסיבותיו שלו, ובמיוחד בתה האמצעית הסובלת מבעיות נפשיות. הנאשמת נטלה הלוואות רבות למימון בתה, ובין היתר ב"שוק האפור", ומשלא עמדה בהחזרים החלו המלווים לאיים על חייה ועל חיי בני משפחתה.

לאחר שבתה האמצעית של הנאשמת הוכרזה כאמור, על רקע מצבה הנפשי, כבלתי כשירה לשמש אם לבתה, החליטה הוועדה שטיפלה בעניינה של הקטינה ביוני 2011 כי הנאשמת תעבור להתגורר עם בתה ונכדתה, וזאת על מנת שתשמש לקטינה כאם ותסייע לבתה. בהמשך הסתבר גם כי מאמצי הנאשמת נשאו פרי ותיפקודן של הבת והנכדה השתפר מאז עברה להתגורר עמן.

ב"כ הנאשמת הדגישה כי הנאשמת עתידה לתת את הדין גם בפני ועדת משמעת של בנק הדואר, וכנראה שסכום המעילה יקוזז מזכויותיה הצבורות במשך 34 שנים, ומשכך צפוי הנזק הכספי שנגרם לדואר להגיע לכדי שיפוי.

8. עוד עתרה ב"כ הנאשמת לביהמ"ש, להורות כי הנאשמת תחל לשלם את סכום הפיצוי לאחר שתסיים לרצות את עבודות השירות, וכי הסכום יחולק לעשרים עד שלושים תשלומים, על מנת להבטיח שהנאשמת תוכל לעמוד בתשלומים, לצד תשלום חובה להוצאה לפועל, ותמיכתה הכספית בבתה.

9. הנאשמת נשאה דבריה בביהמ"ש, ובבכי תמרורים הביעה חרטה וצער על מעשיה.

ד. ראיות ההגנה לעונש

10. ב"כ הנאשמת הציגה לבית המשפט אסופת מסמכים שנכתבו ע"י גורמים טיפוליים ובעיקר עובדות סוציאליות, בעניין של בתה של הנאשמת ונכדתה (נ/א-ה). מהמכתבים עולה תמונה של מסכת חיים מורכבת שמפאת צנעת הפרט לא יובאו פרטיה בגזר-הדין. בתמצית רק יצוין, כי מהמסמכים שהוגשו ניתן להתרשם עד כמה נוכחותה של הנאשמת הינה קריטית לחייהן ולהתנהלותן היומיומית של בתה ונכדתה.

בנוסף, הוגשה רשימת התיקים בהם חייבת הנאשמת בהוצל"פ לרבות צו כינוס נכסים (נ/5).

ה. דין

11. עסקינן באישה המצויה בשנות ה-50 לחייה, שניצלה את תפקידה כמנהלת סניף דואר ושלחה ידה בכספי הסניף. מעשיה אלה של הנאשמת פגעו באמון שנתנו בה מעסיקיה, לאחר שבמשך למעלה משלושים שנה ביצעה עבודתה נאמנה.

קצרה היריעה מלהכיל את הנזקים הנלווים למעילה בהיקף כזה.

יתרה מזאת, מעשיה של הנאשמת מצביעים על הקלות בביצוע עבירות מחשב בעידן המיחשוב, כאשר פקיד יכול בהקשה על מקש לבצע עבירות ולהסתירן.

הנאשמת השתמשה בסמכויותיה תוך מעילה באמון מעסיקיה, וכן עיכבה עריכת ביקורות בסניף על מנת להסתיר את ביצוע מעשי הגניבה.

12. בע"פ 291/81 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים, 28.9.1981) עמד בית המשפט העליון על חומרת העבירה המיוחסת לנאשמת בציינו כי:

" פקיד בנק, המרמה את הלקוחות או את מעבידו, עובד ציבור, המועל בכספים תוך כדי עבודתו, פוגעים באחד המקומות הרגישים והנוחים למעשי רמייה והונאה, כאשר הקרבן לעתים אינו יודע - ואינו מסוגל לדעת - על אשר אירע לו, אלא כעבור זמן ניכר מעת ביצוע העבירה. ואף בין המועלים באמון דרגות של חומרה יש, וחמור הוא מי ששולח ידו בכספי כלל הציבור ממי ששולח ידו בכספו של פלוני או אלמוני. אדם המועל בכספי הציבור, המסורים לו ומצויים בידו מתוך אמון, שהציבור נותן בו, ומוציאם בדרכי רמייה והונאה לצרכיו הפרטיים, הרי הוא עושה את כספי הציבור הפקר"

13. באי כוח הצדדים הודיעו לביהמ"ש כי הגיעו להסדר הכולל הסכמה על ענישה מוסכמת המוצעת לביהמ"ש.

תיקון 113 לא קבע במפורש מהו היחס הראוי שבין מתחם הענישה לבין הסדרי טיעון, ונושא זה הושאר מחוץ לתיקון 113 על-מנת שילובן ויגובש במסגרת החוק שיעסוק בהסדרי טיעון ככאלה, ונמצא עתה

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

בדיונים בפני ועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת על בסיס הצעת חוק, סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 65) (הסדר טיעון) התש"ע-2010.

היחס שבין מנגנון גזירת העונש שנקבע במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין לבין המנגנון הדיוני של הסדרי הטיעון נדון בע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים, 30.9.2013) משם נלמד כי מדובר בשני מנגנונים מקבילים בעיקרם שבבסיס כל אחד יסודות ייחודיים לו:

" הסדר טיעון במסגרתו נקבע לעתים טווח ענישה מוסכם, הינו הסכם בין רשויות התביעה לבין נאשם, כאשר בית המשפט איננו, כידוע, צד להסכם זה... הסדר טיעון מביא לידי ביטוי, בין היתר, את שיקולי רשויות התביעה כגון: אינטרס הציבור בענישה הולמת ומהירה למעשי עבירה, חסכון במשאבים, קשיים ראייתיים, נסיבות ספציפיות לקולא וכו'. אל מול שיקולים אלו של רשויות התביעה עומדים שיקוליו של הנאשם, המגיע להסדר עם רשויות התביעה, בין השאר בשל הרצון להביא להפחתה באישומים, או כדי להביא להקלה בעונש, או כדי להימנע מניהול הליך ארוך ויקר שלא לצורך... אין מדובר בהכרח ברשימה ממצה, אך ליבת העניין ברורה: שני הצדדים - כל אחד משיקוליו שלו - מגיע להסדר עם הצד השני כדי לקדם את האינטרסים הנראים חשובים בעיניו. נכון הוא כי להסדר טיעון, כהסכם המסדיר הרשעה בפלילים, יש מאפיינים ייחודיים בהשוואה לחוזים אחרים... אך במהות מדובר בהסכמה בין מי שהם צדדים לדין משפטי, על המאפיינים המיוחדים שיש בכך לנוכח השיטה המשפטית הרלבנטית. לראיה - השכיחות הגבוהה של הסדרי הטיעון מאפיינת בעיקר בשיטות משפט אדברסריות, בהן הכוח הנתון לצדדים להשפיע על התנהלות ההליך - גדול יותר באופן יחסי..." (השופט מלצר, שם, עמ' 11)

על רקע זה, נאמר בהמשך כי :

" טווח ענישה מוסכם במסגרת הסדר טיעון - שונה ממתחם הענישה בשני מובנים עיקריים:

(א) ברמה המבנית - טווח ענישה מוסכם בהסדר טיעון נקבע על ידי הצדדים, בעוד שמתחם ענישה נקבע על ידי בית המשפט, בעקבות הנחיות המחוקק.

(ב) ברמה המהותית - טווח ענישה מוסכם בהסדר טיעון הוא תוצאה של מיצוי כוח המיקוח של כל אחד מהצדדים להליך, בשים לב לכלל נסיבות התיק, ולכן הוא משקף בעיקר את האינטרסים המידיים של שני הצדדים (תוך התחשבות בעובדה כי רשויות התביעה מייצגות אינטרס ציבורי רחב יותר) (שם, עמ' 12-13)

פועל יוצא מכל האמור לעיל:

" ... כאשר נקבע טווח ענישה מוסכם בהסדר טיעון (בו בעת שמתחם הענישה רחב, כמובן, יותר) - עדיין בית המשפט, אם הוא מקבל את הסדר הטיעון, צריך לפסוק, ככלל, במסגרת טווח הענישה המוסכם (עד גבול קצוותיו), ולא בהטיה כלשהי ל"רצפה" או ל"תקרה" שמעבר לו, המותווים במתחם הענישה".

14. אין ספק כי הסדר הטיעון אליו הגיעו באי כוח הצדדים מקל מאוד עם הנאשמת, שכן התנהלותה במהלך ביצוע העבירות החוזרות ונישנות מצדיקה עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח.

יחד עם זאת, המאשימה נימקה את עריכת ההסדר בקשיים ראייתיים, בנסיבות אישיות חריגות של הנאשמת כמפורט לעיל, ובהשלכות הקשות של מאסר בפועל על בני משפחתה, ובמיוחד על נכדתה הקטינה לה היא אמורה לשמש אם בצד בתה הסובלת מבעיות נפשיות.

15. לאור כל האמור, ולאחר ששקלתי את מכלול השיקולים הנדרשים בעניין, החלטתי לכבד את הסדר הטיעון, אני מטילה על הנאשמת את העונשים כדלקמן:

(א) 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

הנאשמת תבצע עבודות השירות ב"שווים חולון", בימים א'-ה' במשך 8.5 שעות עבודה יומיות.

הנאשמת תתייצב לתחילת ריצוי עבודות השירות בתאריך 10.02.2014 בשעה 08:00 במפקדת מחוז מרכז, יחידת עבודות השירות.

(ב) 12 חודשי מאסר על-תנאי, והתנאי הוא שלא תעבור כל עבירה מסוג פשע שבפרק י"א סימן א' לחוק העונשין, וזאת תוך 3 שנים מתום ריצוי עבודות השירות.

(ג) פיצוי בסך 50,000 ש"ח (אשר חלקו [סך 15,000 ש"ח] כבר הופקד ע"י הנאשמת בקופת ביהמ"ש).

הסכום שהופקד - סך 15,000 ש"ח - יועבר ע"י מזכירות ביהמ"ש לבנק הדואר עפ"י כתובת שתמסור ב"כ המאשימה.

- יתרת סכום הפיצוי בסך 35,000 ש"ח ישולם ע"י הנאשמת ב- 25 תשלומים חודשיים שווים בסך 1,400 ש"ח כל תשלום החל מתאריך 01.10.2014.

הודע לנאשמת על זכותה לערער על גזר- הדין לביהמ"ש העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, 05 פברואר 2014, בנוכחות ב"כ המאשימה, הנאשמת ובאת-כוחה.

יהודית אמסטרדם, שופטת